

Persbericht

Thuis bij Ter Borch

*Buitengewone inblik in de samenwerking
tussen een Zwolse kunstenaarsfamilie*

Gesina ter Borch, Portret van Moses ter Borch als tweejarig kind, na 1667. Aangekocht met steun van 'Vrouwen van het Rijksmuseum' Fonds Coll Rijksmuseum

In Museum de Fundatie in Zwolle opent op 6 september *Thuis bij Ter Borch*. De tentoonstelling, in samenwerking met het Rijksmuseum in Amsterdam, vertelt voor het eerst het verhaal van de werking van het 'atelier' van de Zwolse kunstenaarsfamilie Ter Borch en de uitwisseling van artistieke inspiratie tussen de familieleden: vader Gerard en zijn kinderen Gerard, Gesina, Harmen, Anna en Moses. Meer dan 70 werken op papier en 35 schilderijen – afkomstig uit musea en particuliere verzamelingen uit Nederland, Europa en de Verenigde Staten – komen speciaal voor deze tentoonstelling naar Zwolle. Veel werken zijn nooit eerder samen getoond in één tentoonstelling.

Toegeschreven aan Gesina ter Borch en Gerard ter Borch de Jonge, *Moses ter Borch die een kolfstok vasthoudt* (ca. 1655), National Gallery of Washington DC

Herontdekte schilderijen

Voor *Thuis bij Ter Borch* lenen de National Gallery of Art en het Rijksmuseum voor de eerste keer twee herontdekte werken uit die door deze musea recent (resp. in '23 en '24) werden verworven. Uit Amsterdam komt een postuum portret door Gesina ter Borch van haar broer Moses (1645-1667) als tweejarig kind (ca. 1667). Het is het enige gesigeneerde schilderij van Gesina. Washington leent *Moses ter Borch die een kolfstok vasthoudt* (ca. 1655). Dit paneel wordt toegeschreven aan een samenwerking tussen Gesina en Gerard de Jonge.

Marjorie E. Wieseman, samensteller van de tentoonstelling en conservator en hoofd van de afdeling Noord-Europese Schilderkunst van The National Gallery of Art (Washington): *'De familie Ter Borch werkte intensief met elkaar samen, kopieerde van elkaar en leerde van elkaar. Door het uitzonderlijke feit dat Gesina ter Borch het grote familiearchief zorgvuldig bewaarde, inclusief tekeningen en schetsen, krijgt de bezoeker van de tentoonstelling anno 2025 een uniek inkijkje in de samenwerking tussen de verschillende familieleden'*.

Gesina ter Borch naar Gerard ter Borch de Jonge, *Paar in een door een paard getrokken arreslee*, c. 1656, Collectie Rijksmuseum

Leren van en met elkaar

Het thema van de tentoonstelling 'Leren van elkaar' is overal in de tentoonstelling zichtbaar. Zowel Gerard (1617-1681) als Gesina (1631-1690) tekende een vrouw in een arreslee die wordt getrokken door een paard. Zij deden dat beiden in 1656, waarbij Gesina de arreslee later (1658) in een groter tafereel plaatste. De tekening van Gesina uit '56 is een duidelijke kopie van het werk van haar

broer - een prachtig voorbeeld van hoe de familieleden elkaar inspireerden en stimuleerden. Het is voor het eerst dat deze tekeningen samen worden getoond.

Harmen ter Borch, Paard en ruiter van achteren, 1648, Collectie Rijksmuseum

Paard van achteren

Een opvallende oefening binnen de familie was het tekenen van een paard van achteren, met ruiter. Gerard begon er al vroeg mee: als zevenjarige maakte hij in 1625 een eerste schets, die hij later uitwerkte in twee schilderijen. Jaren later zetten ook broers Harmen (1638-1677) en Moses (1645-1667) hun eigen versies op papier in resp. 1648 en 1660, wat een boeiend spoor van groeiende artistieke vaardigheid laat zien.

Moses ter Borch, Staande jonge man, 1660 of later, Fondation Custodia, Paris

Veelbelovend talent

Moses Ter Borch, de jongste zoon, toonde met zijn tekeningen van staande en zittende figuren – waaronder een zeeman en een herder – groot talent. Helaas

koos hij voor een militaire carrière en sneuvelde hij op slechts 22-jarige leeftijd tijdens de Tweede Engels-Nederlandse Oorlog. Zijn kunst leeft voort in vijf bijzondere tekeningen die nu te zien zijn, bruiklenen uit collecties in Amsterdam, Parijs, Dresden en Berlijn.

Anna ter Borch, Staande vrouw in Münsterse kleding, 1645, Collectie Rijksmuseum

Münsterse mode

In 1647/48 was Gerard in Münster vanwege het schilderen van het koperen paneel *De beëdiging van het verdrag door de Spaanse en Nederlandse onderhandelaars*. Dit verdrag was de Vrede van Münster die een einde maakte aan de 80-jarige oorlog. Op straat zag Gerard vrouwen met een hoofdtooi die in zijn eigen land geheel onbekend was: een soort grote, vierkante kap. Gesina en Anna (1622-1679) zullen zich thuis zeer verwonderd hebben over deze opvallende streekdracht en zij kopieerden beiden de tekening van Gerard. Een mooi voorbeeld van hoe internationale invloeden via familieleden werden gedeeld en verwerkt.

Harmen ter Borch naar Gerard ter Borch de Jonge, Schaatsers bij de Zijlpoort, Haarlem, 1653, Collectie Rijksmuseum

IJsvermaak

Bijna 20 jaar zit er tussen de tekeningen van Gerard en Harmen. In 1634 tekende Gerard 'IJsvermaak bij de Zijlpoort' in Zwolle, in 1653 deed Harmen hetzelfde. Beiden waren nog jong toen zij de tekeningen maakten. De jonge Gerard, de meer getalenteerde van de twee, zette zijn scène snel en trefzeker neer; Harmen werkte zijn versie uit met zwierige figuren.

Internationale bruiklenen uit Europa en de VS

Musea uit binnen-en buitenland lenen voor deze tentoonstelling kunstwerken uit: naast een zeer genereuze bruikleen van ruim 60 werken uit het Rijksmuseum,

zijn in *Thuis bij Ter Borch* ook schilderijen, tekeningen en gravures te zien uit 17 nationale en internationale collecties.

Beatrice von Bormann, directeur Museum de Fundatie Zwolle: *‘Leren ván en mét elkaar geeft stimulans aan creativiteit. Dat is het overkoepelende thema voor Thuis bij Ter Borch en dat is waar Zwolle, de opleidings- en dienstenstad met een groot cultureel draagvlak, voor staat. Ter Borch hoort in deze stad thuis en dat gaan wij groots vieren.’*

Meer dan een tentoonstelling

Thuis bij Ter Borch brengt niet alleen nieuwe wetenschappelijke inzichten, maar is ook onderdeel van een breder stadsprogramma. Academiehuis Grote Kerk en ANNO Stadsmuseum Zwolle presenteren ieder hun eigen tentoonstellingen rond hetzelfde thema.

Bij de tentoonstelling verschijnt ook een rijk geïllustreerde publicatie met bijdragen van Marjorie E. Wieseman, Ilona van Tuinen (Rijksmuseum Amsterdam), Geertje Havers & Michael Klomp (Collectie Overijssel) en Chourouk Hriech (beeldend kunstenaar).

Titel: *Thuis bij Ter Borch* | Prijs: €29,95 | Uitgave: Museum de Fundatie en W-books.

Thuis bij Ter Borch

Museum de Fundatie Zwolle

6 september 2025 – 1 februari 2026

<https://www.museumdefundatie.nl/nl/thuis-bij-ter-borch/>

Save the Date: persbijeenkomst *Thuis bij Ter Borch*

dinsdag 2 september 11.00 uur in Museum de Fundatie Zwolle

Stadsprogramma

De grote Zwolse instellingen zijn samen met het creatieve onderwijs en de creatieve branchevereniging verenigd in de zogeheten ‘C7+’. Dit samenwerkingsverband heeft als één van haar doelstellingen om te komen tot een krachtige culturele programmering en positionering voor de stad Zwolle.

Moses ter Borch, Staande jonge man, 1660 of later, Fondation Custodia, Paris.jpg

Gerard ter Borch, Man te paard, 1625, Collectie Rijksmuseum.jpg

Anna ter Borch, Staande vrouw in Münsterse kleding, 1645, Collectie Rijksmuseum.jpg

Harmen ter Borch naar Gerard ter Borch de Jonge, Schaatsers bij de Zijlpoort, Haarlem, 1653, Collectie Rijksmuseum.jpg

Gesina ter Borch naar Gerard ter Borch de Jonge, Paar in een door een paard getrokken arrenslee, c. 1656, Collectie Rijksmuseum.jpg

Harmen ter Borch, Paard en ruiter, van achteren, 1648, Collectie Rijksmuseum.jpg

Toegeschreven aan Gesina ter Borch en Gerard ter Borch de Jonge, Moses ter Borch die een kolfstok vasthoudt, National Gallery of Art, Washington DC.jpg

Voor meer informatie en beeldmateriaal:

Museum de Fundatie Zwolle

Pers & Publiciteit

Boris de Munnick

06 22 978 444

pr@museumdefundatie.nl

foto: Pedro Sluiter

Over Museum de Fundatie

Museum de Fundatie is een van de belangrijkste musea in het Oosten van Nederland. Het toont makers van diverse disciplines en achtergronden, signaleert nieuw talent en werkt nauw samen met verschillende opleidingen in Zwolle. Het museum programmeert internationaal en is tegelijkertijd diep verankerd in Overijssel. Museum de Fundatie staat open voor iedereen en biedt een afwisselend programma, van oude tot en met hedendaagse kunst en vormgeving. Museum de Fundatie beheert twee kunstcollecties: de Fundatie Collectie (in het bezit van Stichting Hannema-de Stuers Fundatie) en de kunstcollectie van de provincie Overijssel. Wisselende tentoonstellingen en presentaties vanuit de collectie zijn op twee locaties te zien: Museum de Fundatie in Zwolle en Kasteel het Nijenhuis, met beeldentuin, in Heino/Wijhe.

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

